

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ**

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції*

*(18 листопада 2022 року,
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)*

Дніпро
2023

УДК 343.98
О-60

*Рекомендовано до друку кафедрою
оперативно-розшукової діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 8 від 18.11.2022)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

д-р юрид. наук, доц., засл. юрист України **А. Є. Фоменко** (*голова*); д-р юрид. наук, проф., засл. юрист України **Л. Р. Наливайко** (*заст. голови*); д-р юрид. наук, доц. **В. В. Дараган** (*заст. голови*); канд. юрид. наук, с.н.с., доц. **В. Г. Телійчук** (*відп. секретар*); канд. юрид. наук **С. М. Балабан**; канд. юрид. наук **А. О. Кисельов**.

О-60 Оперативно-розшукова діяльність Національної поліції: проблеми теорії та практики : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 18 листоп. 2022 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 121 с.

ISBN 978-617-8035-60-0

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, в якій взяли участь науковці, викладачі та здобувачі вищих навчальних закладів та наукових установ України, а також фахівці-практики правоохоронних органів. Тематика публікацій охоплює актуальні проблеми оперативно-розшукової діяльності.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі та освітньому процесі спеціалізованих ЗВО, а також у законотворчості та правоохоронній діяльності.

Публікується у авторській редакції

ISBN 978-617-8035-60-0

© Автори, 2022
© ДДУВС, 2023

Кириченко О.В.,

доктор юридичних наук, професор,
ректор Дніпровського
гуманітарного університету

Демиденко С.М.,

доктор філософії у галузі права,
суддя Першотравенського міського суду
Дніпропетровської області

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ НЕГЛАСНОЇ РОБОТИ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Ефективність функціонування правоохоронних органів прямо залежить не лише від того, які завдання будуть поставлені перед цими органами, але й того, за допомогою яких критеріїв відбуватиметься оцінювання якості їх роботи. Інакше кажучи, система оцінювання ефективності має бути гнучкою, і мати можливість змінюватися. Це потрібно для того, щоб уникнути випадків, коли орієнтація на досягнення встановлених показників ефективності з часом може почати шкодити діяльності правоохоронних органів, підмінюючи мету їх діяльності. У зв'язку з цим неправильна оцінка діяльності правоохоронних органів може «деформувати» її мету і завдання, порушувати права і свободи людини, законність, сприяти вчиненню службових правопорушень, негативно впливати на ефективність діяльності цих органів.

Наявність системи такого оцінювання дає можливість визначити рівень довіри населення до правоохоронних органів; з'ясувати проблеми, які виникають в діяльності правоохоронних органів, та їх забезпечення; визначити потреби правоохоронних органів для виконання їх функцій; розробити рекомендації за результатами оцінювання та їх впровадження.

На сьогодні реальний стан оцінки ефективності діяльності оперативних підрозділів щодо негласної роботи під час досудового розслідування та судового провадження є незадовільним, оскільки відсутні чіткі критерії оцінки такої діяльності. Як зазначили 90 % опитаних респондентів (в опитуванні приймали участь 280 працівників оперативних підрозділів правоохоронних органів (Національної поліції України, Служби безпеки України), 117 слідчих правоохоронних органів, 57 прокурорів, які виконували функції процесуальних керівників у кримінальних провадженнях, 46 суддів Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Київської, Луганської, Миколаївської, Одеської, Харківської областей – прим. О. К., С. Д.), це негативно сприяє встановленню сучасного стану

оцінки ефективності діяльності цих підрозділів за цим напрямом роботи [1, с. 134–135].

Ми вважаємо, що критеріями оцінки ефективності діяльності оперативних підрозділів є система обґрунтованих та апробованих практичною діяльністю цих підрозділів одиниць, що характеризують її роботу з точки зору виконання поставлених перед нею цілей і завдань. Показниками ефективності діяльності слід визначити систему узагальнюючих кількісних та якісних характеристик реальної діяльності оперативних підрозділів [2, с. 201; 3, с. 626].

Визначити показники негласної роботи під час досудового розслідування та судового провадження можливо лише завдяки чіткому розумінню суті такої діяльності.

Вважаємо, що негласну роботу під час досудового розслідування та судового провадження слід розглядати як діяльність оперативних підрозділів правоохоронних органів під час досудового розслідування кримінальних правопорушень та їх судового розгляду, яка здійснюється приховано від інших осіб за власною ініціативою шляхом проведення пошукових заходів та/або за окремим дорученням слідчого, прокурора, слідчого судді шляхом проведення негласних слідчих (розшукових) дій та спрямована на виявлення і документування кримінальної протиправної діяльності осіб або групи осіб, запобігання кримінальним правопорушенням, розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді та суду, а також забезпечення безпеки працівників суду і правоохоронних органів, осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, членів їх сімей та близьких родичів [4, с. 12].

Враховуючи те, що негласна робота під час досудового розслідування та судового провадження здійснюється шляхом проведення пошукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій, а також використання осіб, які співробітничать з оперативними підрозділами на конфіденційній основі, а кінцевою метою проведення негласної роботи є виявлення і документування кримінальної протиправної діяльності осіб або групи осіб, запобігання кримінальним правопорушенням, розшук осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді та суду, а також забезпечення безпеки працівників суду і правоохоронних органів, осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, членів їх сімей та близьких родичів, то ми можемо визначити такі кількісні показники оцінки ефективності негласної роботи:

1) кількість проведених пошукових заходів і негласних слідчих (розшукових) дій та результати досягнення мети їх проведення, і в першу чергу їх використання у доказуванні;

2) результати використання конфіденційного співробітництва;

3) кількість виявлених кримінально протиправних дій та осіб, що їх вчинили;

4) кількість кримінальних правопорушень, припинених на стадії готування чи замаху на них;

5) кількість проведених профілактичних і попереджувальних заходів та результати їх проведення, які виражаються у відмові особи осіб від намірів займатися кримінально протиправною діяльністю;

6) кількість припинених дій, які спрямовані на протидію органам досудового розслідування та суду.

У тих випадках, коли визначення ефективності засобів протидії злочинності щодо окремих цілей не піддається конкретизації на рівні кількісно вимірювальних явищ, їх дослідження можливе лише на підставі експертних оцінок та вивчення громадської думки населення. Так, в Указі Президента України від 10 липня 2005 року «Про заходи щодо забезпечення особистої безпеки громадян та протидії злочинності» визначено, що оцінка діяльності органів прокуратури України, органів внутрішніх справ та інших правоохоронних органів проводиться на підставі показників, які характеризують рівень довіри населення до правоохоронних органів, забезпечення прав і свобод людини і громадянина, відображають результати їх службової діяльності, реальний стан злочинності в державі та її окремих регіонах і спираються на об'єктивні статистичні дані [5].

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07 лютого 2018 року № 58 «Про затвердження Порядку проведення оцінки рівня довіри населення до Національної поліції» об'єктами оцінки є:

а) рівень задоволення потреби населення в поліцейських послугах;

б) процеси, що відбуваються в системі Національної поліції, та характеристики і результати її діяльності [6].

У зв'язку з цим ми пропонуємо до якісних показників оцінки ефективності негласної роботи віднести такі показники:

1) рівень довіри населення до роботи оперативних підрозділів під час досудового розслідування та судового провадження;

2) ставлення працівників оперативних підрозділів до негласної роботи та проблем її здійснення.

Таким чином, до критеріїв оцінки ефективності негласної роботи оперативних підрозділів правоохоронних органів під час досудового розслідування та судового провадження слід віднести:

1) рівень довіри населення до роботи оперативних підрозділів під час досудового розслідування та судового провадження;

2) ставлення працівників оперативних підрозділів до негласної роботи та проблем її здійснення;

3) кількість проведених пошукових заходів і негласних слідчих (розшукових) дій та результати досягнення мети їх проведення, і в першу чергу їх використання у доказуванні;

4) результати використання конфіденційного співробітництва;

5) кількість виявлених кримінально протиправних дій та осіб, що їх

вчинили;

б) кількість кримінальних правопорушень, припинених на стадії готування чи замаху на них;

7) кількість проведених профілактичних і попереджувальних заходів та результати їх проведення, які виражаються у відмові особи осіб від намірів займатися кримінально протиправною діяльністю;

8) кількість припинених дій, які спрямовані на протидію органам досудового розслідування та суду.

1. Демиденко С. М. Теоретико-правові та організаційні засади негласної роботи під час досудового розслідування та судового провадження : дис. ... докт. філос. : 081 «Право». Харків, 2021. 210 с.

2. Кириченко О. В. Оперативно-розшукова протидія злочинам проти громадської безпеки кримінальною поліцією: проблеми теорії та практики : монограф. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016. 428 с.

3. Кириченко О. В. Сучасний погляд на критерії ефективності діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України. *Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності* : тези III Всеукр. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 1 бер. 2019 р.). Хмельницький : Вид-во Нац. акад. Держ. прикорд. служби України, 2019. С. 626–629.

4. Кириченко О. В., Демиденко С. М. Теоретичне визначення негласної роботи під час досудового розслідування та судового провадження. *Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення* : матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 17 черв. 2022 р.). Дніпро : ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2022. С. 9–13.

5. Про заходи щодо забезпечення особистої безпеки громадян та протидії злочинності : Указ Президента України від 10.07.2005 № 1119/2005. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1119/2005#Text> (дата звернення: 12.03.2022).

6. Про затвердження Порядку проведення оцінки рівня довіри населення до Національної поліції : постанова Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 58. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-poryadku-provedennya-ocinki-rivnya-doviri-naseleण्या-do-nacionalnoyi-policiyi> (дата звернення: 11.11.2022).